Vymyslíme nový sport, aneb ping-pong jinak. Bez strachu z chyby

Datum	15.10.2026
Subjekt	Technická univerzita v Liberci
Autor	Adam Pluhař
Region	Tschechische Republik - Region Reichenberg
Kategorie	Kultur, Sport, Bildung

Jen čistá radost ze hry bez tlaku na výkon, vítězství a strachu z prohry? V klasických sportech něco těžko představitelného. Ne tak v uměleckém projektu „Vymyslíme nový sport“ dvou studentek Fakulty umění a architektury TUL, jež přetvořil klasický stolní tenis. Původně semestrální práce zaujala nejen na Art Weeku. Zrod nového sportu zachycuje i film.

Natálie Demuthová a Pavlína Štěpařová, studentky magisterského programu Tvorba ve veřejném prostoru v ateliéru Jana Stolína, se rozhodly vygumovat pravidla sportu a rozbít zažitá schémata hodnocení, soutěživosti a společenského tlaku. Jejich umělecký experiment zkoumá vztah člověka k chybě a výkonu. Bývá k vidění na veřejných akcích, happeninzích a uměleckých setkáních. Naposledy vtáhl hráče v rámci uměleckého festivalu vizuálního současného umění Art Week Liberec.

„Na začátku nás zajímal především strach z chyby a ze selhání, který člověka často zastaví ještě předtím, než se vůbec do nějaké aktivity zapojí,“ vysvětlují Natálie a Pavlína podstatu svého přemýšlení o projektu. Sport jim pro zkoumání tohoto tématu připadal ideální. Tlak na výkon, hodnocení, vítězství a prohru je v něm totiž výrazný a zároveň společensky přijímaný. Ve většině sportů je jasné, kdo vyhrál, kdo prohrál a kdo je lepší. *„My jsme se začaly ptát, co se stane, když tuto strukturu narušíme.“*

Když míček létá jinam, než čekáte

Výchozím bodem se stal stolní tenis. Hráči se mohou setkat s různými typy stolů, které hráče nutí měnit zažité postupy – stoly mají řadu otvorů nebo jen jednu velkou díru uprostřed. Nabízejí tak i jiný způsob hry. *„Projekt chápeme především jako umělecký, nikoliv čistě designový. Nejde nám tedy o nalezení jednoho dokonale funkčního stolu nebo o vytvoření finálního produktového řešení. Stůl je pro nás spíš nástrojem, který vyvolává určitou situaci a sleduje, co se mezi lidmi začne dít, když přestanou platit známá pravidla,“* vysvětlují studentky.

A měnily nejen typy stolů, ale také způsob hry, počet hráčů i samotný smysl výměny. Míček může zamířit do otvoru, přeletět k sousednímu stolu nebo přimět hráče, aby si vymysleli vlastní pravidla. Někdy se do hry zapojí i lidé, kteří původně stáli opodál.

A právě v tom je podstata projektu. *„Chyba se přestala chápat jako něco, za co je hráč potrestán ztrátou bodu, a naopak se stala principem, ze kterého může vzniknout něco nového, přimět hráče k improvizaci a přivést je ke spolupráci,“* popisují autorky.

Lidé se jich také často ptají, zda hrají správně. Odpověď je jednoduchá: pokud nic neničí, mohou si vlastní pravidla nebo „nepravidla“ vytvořit sami. Právě snaha přijít na to, jak se má hra hrát, se tak stává součástí hry samotné.

Důležitou součástí projektu je setkávání lidí, kteří by spolu za běžných okolností možná vůbec nehráli. U stolů se potkávají profesionální stolní tenisté, začátečníci, děti i náhodní kolemjdoucí. Narušením zavedených pravidel se částečně stírá rozdíl mezi tím, kdo stolní tenis ovládá, a tím, kdo ho nikdy pořádně nehrál.

Studentky spolupracovaly také s profesionálními hráči TJ Baník Žacléř. Přiznávají, že se jim sportovce podařilo trochu „rozhodit“, ale zároveň rozesmát. Pro autorky to bylo důležité potvrzení, že jejich nápad funguje. A podobně reagují i účastníci veřejných happeningů. Ti jim často říkají, že se nebáli zapojit právě proto, že šlo o alternativní ping-pong, nikoli o soutěž. Nemuseli mít strach, že hru pokazí nebo budou ostatní brzdit. *„A přesně toho jsme chtěly dosáhnout – vytvořit prostředí, ve kterém chyba není problém, ale přirozená součást hry,“* říká Natálie Demuthová.

Každé setkání navíc přináší nové podněty. Některé herní principy vznikaly přímo během hraní a účastníci sami ukazovali možnosti, které by studentky předem nenapadly. Nový sport se tak nerodil u stolu nad seznamem pravidel, ale přímo mezi lidmi.

Projekt vznikl jako semestrální práce, jeho téma si ale studentky navrhly samy a od začátku jej mohly rozvíjet podle vlastních představ. Postupně přibývaly happeningy, veřejné intervence i spolupráce s komunitou stolních tenistů. A nakonec také dokumentární film Vymyslíme nový sport, který zachycuje jednotlivé experimenty, reakce účastníků a postupný vznik výsledné hry.

S kamerou a produkcí pomáhal Ondřej Demuth, student Fakulty strojní TUL. Část záběrů si autorky pořídily samy a podílely se také na střihu. Film je seriózním dokumentem, který si ale zachovává humor, nadsázku a místy i absurditu: *„Dokument nebyl cílem projektu od samého začátku, ale postupně se stal důležitým způsobem, jak zachytit celý proces vzniku projektu a toho, co se během něj odehrálo, zachytit,“* vysvětluje Pavlína Štěpařová. Film je volně dostupný na YouTube.

Studentky při práci podpořila Fakulta umění a architektury TUL finančně i organizačně. Spolupracovaly také s Lukášem Rubínem, vedoucím Katedry tělesné výchovy TUL a s hráči TJ Baník Žacléř. Díky spolupráci s městem Liberec uspořádaly happening před radnicí, projekt představily také v Galerii Lázně a 12. září na Art Weeku Liberec v Liebiegově paláci.

„Během Art Weeku nás potěšilo, kolik lidí se zapojilo. U stolů se střídaly všechny věkové kategorie. Lidé se nebáli experimentovat a vymýšleli si vlastní způsoby hry. Hráči a hráčky často zůstávali mnohem déle, než jsme čekaly,“ líčí studentky.

Pavlína i Natálie původně žertovaly, že svůj film přihlásí na festival sportovních filmů Sportfilm Liberec. Zároveň to ale myslely vážně a pokusily se přihlásit. Do programu se nakonec nedostaly, zájem o projekt je však povzbudil k dalšímu hledání příležitostí. Chtějí zkusit další festivaly, promítání a akce, na nichž by mohly svou práci představit i mimo Liberec.

Do budoucna by navíc rády podobný princip rozvíjely také u dalších sportů a rekreačních aktivit. Alternativní ping-pong pro ně není uzavřeným produktem s jednou definitivní podobou. Každá nová situace a každé setkání mohou přinést další změnu.

„Ve výsledku je pro nás asi nejdůležitější právě to, že projekt neskončil odevzdáním, ale pořád žije a lidi se o něj zajímají,“ říkají studentky.

Adam Pluhař

https://tuni.tul.cz/a/vymyslime-novy-sport-aneb-ping-pong-jinak-bez-strachu-z-chyby-172942.html